

Pracovní skupiny navrhuji pro závěry konference LeaderFESTu 2015 v Náchodě následující teze a doporučení:

Inovace na venkově a šíření dobré praxe EU

1. Pro lepší informovanost o práci MAS a příkladech dobré praxe inovativních projektů použít i Celostátní síť pro venkov 2014 - 2020. Do práce Sítě v období 2014 – 2020 zapojit nejen MAS ale i zástupce ostatních rezortů státní správy i jednotlivé kraje a ostatní územní partnery.
2. Do priorit činnosti Sítě v období 2014 – 2020 zahrnout větší podíl aktivit nezemědělského charakteru.
3. Inovativní projekty vyššího řádu zvýhodnit například vyšším koeficientem bodového hodnocení při výběru projektů.
4. Vytvořit v rámci Sítě funkční IT nástroj – jednotný portál, který by plnil funkci podpory komplexní činnosti MAS, včetně nástrojů pro přípravu, realizaci a kontrolu projektů CLLD v ESIF.
5. Spolu s akademickými pracovišti se zabývat a dále iniciovat studie Komunitně vedeného místního rozvoje jako nástroje endogenního regionálního rozvoje.
6. V rámci činnosti MAS i ve spolupráci s ostatními územními partnery podporovat využití inovativních technologií a nástrojů v projektech udržitelného rozvoje, zaměřených na iniciaci a podporu lokálních společenství a ekonomik na venkově ČR. Při tom je vhodné používat především prostředky, které jsou k tomu připraveny v jednotlivých OP ESIF 2014+.

Spolupráce svazků a MASEk

1. Jednotliví územní partneři ve venkovském prostoru ČR mají každý svoji nezastupitelnou roli a funkci. Plní přitom své konkrétní úkoly, které jsou jim formálně dány zákony a nařízeními, ale také mají neformální role (naplňování partnerství, animace apod.). Schopnost plnit tyto úkoly i na úrovni malých obcí je klíčová pro jejich další přežití.
2. Pro dobrou správu a rozvoj území je naprosto nutné, aby tito partneři spolupracovali a aby se jejich role doplňovaly a aby se byli schopni shodnout na společných cílech v daném území.
3. Proto MAS a jejich Národní síť vítají úsilí, které vyvíjejí v oblasti systému veřejné správy na venkově jejich partneři – SMS, SMO, SPOV a další. Přitom je nanejvýš důležité aby při svém úsilí vzájemně komunikovali a hledali společná řešení.

4. Účastníci doufají, že navržený systém zjednoduší pozici hlavně starostů malých obcí (bez toho, aby je omezoval v jejich pravomocích, ledaže by je dobrovolně předali například svazkům obcí), návrhy musí respektovat odlišné místní podmínky v rozmanitých regionech ČR a jejich tradice, tempo změn by mělo být přirozené, evoluční
5. Pro všechny tyto úkoly je nutné zajistit financování ze státního rozpočtu v rámci kapitoly SR reforma veřejné správy, ale také z jiných veřejných zdrojů. Bez zajištění průběžného financování nebude tento systém udržitelný a funkční.

Resumé: Místní akční skupiny, které plní svoji roli v rozvoji vesnických regionů s využitím principu partnerství, vítají proces, který by měl vést ke vzniku podobně založených partnerství, které budou pomáhat obcím při plnění úkolů a cílů ve veřejné správě. MAS jsou připraveny s takovými subjekty spolupracovat.

Živé památky bez dotací v Ratibořicích

1. Udržovat „živé“ památky bez dotací je možné a měl by to být cíl každé zvažované investice do obnovy a záchrany památek. Klíčové je najít pro každou takovou památku smysl a využití.
2. Co se však bez dotací neobejde je samotná obnova a záchrana památek. S ohledem na omezené finanční možnosti obcí je zde zásadní finanční angažovanost státu.
3. V regionech jsou dostatečné kapacity pro udržitelné provozování památek, co však chybí, jsou finance na investiční opravy, aby bylo možné památky uvést do „provozního“ stavu.

Venkovská architektura a voda v krajině

Účastníci LeaderFestu konstatují:

Míra změn historických struktur krajiny, úprav vodopisné sítě, degradace půd i způsobu života na venkově dosáhly takové úrovně a jsou takového charakteru, že návrat ke kořenům není zcela možný. Tyto změny s sebou vedle pozitivních dopadů (např. snadnější obhospodařování zemědělské půdy) nesou řadu negativních jevů:

1. *Zvýšený výskyt povodní a jejich odvrácenou stranu - sucho.*
2. *Znehodnocení půdní úrodnosti a schopnosti půd jímat vodu.*
3. *Horší obyvatelnost a prostupnost krajiny.*
4. *Snížení (bio)diverzity.*
5. *A řadu dalších.*

Společnost musí hledat nové modely, protože se nelze zcela vrátit k době před zahájením kulturních úprav krajiny, ani před kolektivizací zemědělství.

K řešení tohoto velmi významného problému vidíme 2 cesty:

- a) Řešení na místní úrovni.
- b) Řešení na úrovni EU a centrálních orgánů.

Ad a) V rámci řešení na místní úrovni lze aplikovat přístup „tady a teď“. S využitím dostupných pozemků, existujících dotačních nástrojů lze realizovat alespoň některá užitečná opatření, která mírně sníží negativní dopady výše uvedených nežádoucích jevů. Vyzýváme všechny osoby zapojené do MAS i samosprávy, aby tak činily.

Ad b) Na místní úrovni nelze řešit systémové problémy. To musí činit centrální orgány ČR a EU. Za nejvýznamnější problémy považujeme 3 základní okruhy:

1. Vodní hospodářství krajiny: nedostatečné prosazování cílů a smyslu rámcové směrnice o vodách (alibistický přístup správců toků, nesystémové zpracování plánů oblastí povodí, ...), nedostatečně diferencovaný přístup k úpravám toků v zastavěném území a mimo ně (využití nezastavěných niv k retenci a prostor pro korytotvorné procesy) a další.
2. Půdy: katastrofální stav z hlediska fyzikálního, biologického a v důsledku tedy i úrodnosti a schopnosti jímat vodu. Otázku vlastnictví půd využitelných pro veřejný zájem (zejména státní půdy) již můžeme považovat za prohranou. Stát se půdy zbavil a teď ji bude pro veřejný zájem pracně a draze získávat zpět.
3. Krajinné struktury: velkoplošný způsob hospodaření i bezzubé dotační podmínky neumožňují efektivně řešit výše uvedené problémy.

Všechny výše uvedené problémy mají samozřejmě své hluboké kořeny, příčiny i souvislosti a jsme připraveni zdůvodnit je i přispět k jejich řešení prostřednictvím našich expertů. Chceme najít všeobecně přijatelné modely hospodaření v krajině.